

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 6Sžfk/30/2019
Identifikačné číslo spisu: 1017200516
Dátum vydania rozhodnutia: 08.07.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Erika Čanádyová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1017200516.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eriky Čanádyovej a z členov senátu JUDr. Jozefa Milučkého a JUDr. Moniky Válašikovej, PhD. v právnej veci žalobcu: SPP - distribúcia, a.s., Mlynské Nivy 44/b, Bratislava, IČO: 35 910 739, právne zastúpený: AKMG, s.r.o., advokátska kancelária, Dolná 6A, Banská Bystrica, IČO: 36 800 589, proti žalovanému (sťažovateľovi) Finančné riaditeľstvo Slovenskej republiky, so sídlom Lazovná 63, Banská Bystrica, IČO: 42 499 500, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 111514/2017 zo dňa 06.02.2017, v konaní o kasačnej sťažnosti žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č.k. 5S/65/17-117 zo dňa 3. júla 2018, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky kasačnú sťažnosť z a m i e t a .

Súd priznáva žalobcovi voči žalovanému právo na úplnú náhradu trov kasačného konania.

Odôvodnenie

I.

Konanie pred prvostupňovým správnym súdom

1. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“ alebo „správny súd“) rozsudkom č.k. 5S/65/17-117 zo dňa 3. júla 2018 (ďalej aj „napadnutý rozsudok“) podľa ust. § 191 ods. 1 písm. d/ zákona č. 162/2015 Z.z. Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“) zrušil rozhodnutie žalovaného č. 111514/2017 zo dňa 06.02.2017 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie“) ako aj rozhodnutie Mesta Pezinok č. 1500139792/2016/180787 (ďalej aj „správca dane“) zo dňa 24.11.2016 (ďalej aj „prvostupňové rozhodnutie“), vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania vo výške 100 %.

2. Žalovaný napadnutým rozhodnutím potvrdil prvostupňové rozhodnutie správcu dane, ktorým žalobcovi podľa § 99 zákona č. 582/2004 Z.z. o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 582/2004 Z.z.“

alebo „zákon o miestnych daniach“) a v nadväznosti na § 12 až § 16 VZN Mesta Pezinok č. 15/2015 o miestnych daniach a miestnom poplatku za komunálne odpady a drobné stavebné odpady (ďalej aj „VZN č. 15/2015“), vyrubil daň za užívanie verejného priestranstva od 17.03.2016 do 07.06.2016 sadzbou 1 EUR/m²/deň v sume 11 869,- Eur. Uvedenú daň vyrubil na základe rozhodnutia OŽP, KS a D zn. 5/5-1./2185/7792/2016 zo dňa 15.03.2016, ktorým bolo žalobcovi povolené užívať verejné priestranstvo rozkopávkou miestnej komunikácie, chodníka a zelene (par. č. 1756/5 k.ú. Z.) za účelom plánovanej rekonštrukcie NTL plynovodov a pripojovacích plynovodov na ulici Jána Bottu s celkovou výmerou 142,8 m².

3. Krajský súd s poukazom na ustanovenia § 2 ods. 1, ods. 2, § 3 ods. 1 písm. b/, § 6 ods. 1 SSP a § 30 ods. 1 až ods. 3 zákona 582/2004 Z.z. dospel k záveru, že žaloba je dôvodná.

4. Správny súd dôvodil, že úlohou súdu pri preskúmaní zákonnosti postupu a rozhodnutia orgánu verejnej správy je v rozsahu dôvodov uvedených v žalobe posudzovať, či si orgán verejnej správy vecne príslušný na konanie zadovážil dostatok skutkových podkladov pre vydanie rozhodnutia, či zistil vo veci skutočný stav, či konal v súčinnosti s účastníkmi konania, či rozhodnutie bolo vydané v súlade so zákonmi a inými právnymi predpismi a či obsahovalo zákonom predpísané náležitosti, teda či rozhodnutie správneho orgánu bolo vydané v súlade s hmotnoprávnymi ako aj procesnoprávnymi predpismi. Zákonnosť rozhodnutia orgánu verejnej správy je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúcemu vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd skúma aj procesné pochybenia orgánu verejnej správy namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie orgánu verejnej správy je takou vadou konania pred orgánom verejnej správy, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

5. Správny súd ďalej uviedol, že zákon č. 582/2004 Z.z. upravuje miestne dane a miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady. Miestnou daňou podľa tohto zákona, ktoré môže ukladať obec, je aj daň za užívanie verejného priestranstva. Predmetom dane za užívanie verejného priestranstva je osobitné užívanie verejného priestranstva. Verejným priestranstvom na účely zákona č. 582/2004 Z.z. sú verejne prístupné pozemky vo vlastníctve obce. Osobitným užívaním verejného priestranstva sa rozumie aj umiestnenie stavebného zariadenia. V § 30 ods. 3 druhá veta ustanovuje aj výnimku, kedy osobitným užívaním verejného priestranstva nie je užívanie verejného priestranstva v súvislosti s odstránením poruchy alebo havárie rozvodov a verejných sietí.

6. Podľa krajského súdu orgány verejnej správy postavili svoje rozhodnutie na predpoklade, že žalobca pripravoval v priebehu dvoch rokov pokládku nových rozvodov v trase existujúceho vedenia, a preto podľa správcu dane a následne žalovaného nešlo o lokálnu haváriu, resp. poruchu, čím vylúčili existenciu havarijného stavu a potrebu odstránenia havárie alebo poruchy. Poznamenal, že len samotná dĺžka trvania prípravy predmetných prác neurčuje charakter (stavebnej) činnosti vykonanej žalobcom. Nebolo možné len na základe informácie o časovom priebehu pokládky plynovodu na uvedených trasách vylúčiť, že išlo o opravu poruchy na príslušnom plynárenskom zariadení.

7. Správny súd ďalej vyjadril názor, že uspokojenie sa len s jedinou známou skutočnosťou bez ďalšieho skúmania okolností relevantných pre posudzovaný prípad je prvkom arbitrárnosti - ľubovôle správneho orgánu jednak pri zisťovaní skutkového stavu a tiež pri hodnotení podkladov zabezpečených pred vydaním správneho rozhodnutia, pričom orgány verejnej správy sú v administratívnych konaniach povinné zabezpečiť presné, pravdivé a úplné zistenie skutkového stavu veci. Len pri úplnom zistení skutkového stavu bolo možné predpokladať vecne správne posúdenie prejednávanej veci v administratívnom konaní a len dostatočne zistený skutkový stav by bol predpokladom pre vydanie zákonného rozhodnutia, ku ktorému by dospel orgán verejnej správy na základe správneho uváženia a správnu aplikáciou právnych predpisov.

8. Správny súd prisvedčil argumentácii žalobcu uvedenej v jeho žalobe, keď poukázal na svoje technické podmienky, podľa ktorých sa poruchou rozumie odchýlka od normálneho prevádzkového stavu distribučnej siete, ktorá môže ohroziť bezpečnosť alebo spoľahlivosť distribúcie zemného plynu v určitej

časti distribučnej siete. S takouto definíciou sa stotožnil a zároveň podotkol, že orgány verejnej správy rozhodujúce v preskúmvanej veci sa definíciou pojmu porucha alebo havária verejných sietí dostatočne nezaoberali a v ich rozhodnutiach absentovala hlbšia analýza týchto právne neurčitých pojmov. Za predpokladu, že poruchou distribučnej siete je odchýlka od normálneho prevádzkového stavu, s čím správny súd súhlasil, nebolo nevyhnutné, aby každá porucha ohrozila aj bezpečnosť a spoľahlivosť distribúcie zemného plynu, ktorá by viedla k prerušeniu distribúcie a dodávky plynu koncovým odberateľom, preto poruchou možno nazvať aj taký stav, ktorý priamo neohrozuje bezpečnosť a spoľahlivosť distribúcie zemného plynu.

9. Podľa žalobcu v danom prípade bola rekonštrukcia plynárenských zariadení potrebná z dôvodu vysokej únikovosti plynu na plynárenských zariadeniach a teda z dôvodu potreby opravy porúch predstavujúcich odchýlku od normálneho prevádzkového stavu. Z dôkazov vykonaných orgánmi verejnej správy uvedené tvrdenia neboli dôkazne spochybnené. Orgány verejnej správy nedisponovali žiadnym právne relevantným dôkazom o tom, že v danom prípade nešlo o odstránenie poruchy. Ich tvrdenie, že rozhodnutia, o ktoré požiadal žalobca pred realizáciou predmetných činností, podľa názoru správneho súdu dostatočne neosvedčovali, že by žalobca osobitným spôsobom užíval verejné priestranstvo, a teda, že by dôsledok jeho činnosti mohol byť predmetom miestnej dane podľa § 30 zákona č. 582/2004 Z.z.

10. Podľa krajského súdu sa orgány verejnej správy mylne domnievali, že stavebné povolenie na stavbu - rekonštrukciu plynovodu ÚO02656 Pezinok 2, SO01 plynovody, SO02 pripojovacie plynovody, SO03 dopojenie OPZ, SO04 prepoje a odpoje, ulica Bottova, F. P. Drobiševa, Gen. Pekníka, Gen. Svobodu, Hroznová, Muškátová a Silvánová v k.ú. Z., bola dôkazom toho, že žalobca umiestnil stavebné zariadenia na verejnom priestranstve, čím osobitne užíval verejné priestranstvo. Správny súd dal do pozornosti, že akákoľvek stavebná činnosť určitého rozsahu si vyžaduje vydanie stavebného povolenia, pokiaľ stavebný zákon neustanovuje inak. Stavebný zákon nerozlišuje medzi tým, či sa stavebná činnosť týka odstránenia poruchy či havárie, alebo ide o stavebnú činnosť nevykazujúcu uvedené znaky. Bolo legitímne a v súlade s právnymi predpismi, že žalobca požiadal o vydanie stavebného povolenia na uvedenú stavebnú činnosť, pričom samotná táto skutočnosť ešte neznamenala, že nešlo v danom prípade o odstránenie poruchy.

11. Správny súd zároveň poukázal na skutočnosť, že v technickej správe projektovej dokumentácie stavebného povolenia žalobca uviedol, že stavebná činnosť, o ktorej povolenie žiada sa týka odstránenia porúch. S uvedenou správou sa mal možnosť správca dane oboznámiť v rámci zisťovania podkladov a uvedené skutočnosti mu mohli byť známe aj so samotného stavebného konania, keďže v danom prípade bol takisto stavebným úradom, ktorý o stavebnom povolení rozhodoval.

12. Na základe vyššie uvedeného správny súd nadobudol presvedčenie, že oba orgány verejnej správy nedostatočne odôvodnili svoj záver, že v danom prípade nešlo zo strany žalobcu o odstraňovanie porúch na verejných vedeniach, a teda nebolo možné aplikovať výnimku ustanovenú v druhej vete § 30 ods. 3 zákona č. 582/2004 Z.z. a záver, že zo strany žalobcu došlo k osobitnému užívaniu verejného priestranstva, ktoré je predmetom miestnej dane podľa zákona č. 582/2004 Z.z., bol predčasný. Uvedený záver správcu dane a žalovaného totiž nevyplýval zo skutkového stavu, ktorý správny súd vyhodnotil ako nedostatočne zistený.

13. Správny súd nepovažoval za dôvodný argument žalobcu, že výkon jeho činností je činnosťou vo verejnom záujme v zmysle zákona č. 251/2012 Z.z. o energetike poukazujúc na dôvodovú správu k novele zákona č. 582/2004 Z.z., ktorou bola zakomponovaná výnimka uvedená v § 30 od. 3 druhá veta tohto zákona a tiež na poznámku pod čiarou k tomuto ustanoveniu zákona, ktoré poukazujú práve na zákon č. 251/2012 Z.z.

14. Správny súd vyjadril názor, že pri posudzovaní činnosti z hľadiska toho, či sa jedná alebo nejedná o osobitné užívanie verejného priestranstva, netreba vychádzať z toho, či plní verejnú funkciu alebo je vo

verejnóm záujme, ale v danom prípade je právne relevantné to, či došlo na verejnom priestranstve k umiestneniu zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, k umiestneniu stavebného zariadenia či predajného zariadenia alebo zariadenia cirkusu, zariadenia lunaparku a iných atrakcií, k umiestneniu skládky, k trvalému parkovaniu vozidla mimo stráženého parkoviska a podobne. Osobitným užívaním verejného priestranstva je vyššie uvedená činnosť príkladmo vymenovaná v § 30 ods. 3 prvá veta zákona č. 582/2004 Z.z. Ani z druhej vety uvedeného ustanovenia zákona nevyplýva, že práce, ktoré by inak boli osobitným užívaním verejného priestranstva, by ním neboli v prípade, ak by boli vykonávané vo verejnom záujme. Uvedené predovšetkým nevyplýva z dikcie zákona, a preto sa nemožno v ďalšom odvolávať ani na príslušnú poznámku pod čiarou a ani na dôvodovú správu k novele zákona č. 582/2004 Z.z. Zákon č. 582/2004 Z.z. totiž celkom jednoznačne určuje, kedy nepôjde o osobitné užívanie verejného priestranstva a síce nie je užívaním verejného priestranstva činnosť súvisiaca s odstránením poruchy alebo havárie rozvodov a verejných sietí.

15. Vzhľadom na uvedené skutočnosti správny súd rozhodnutie žalovaného a tiež rozhodnutie správcu dane podľa § 191 ods. 1 písm. d/ SSP zrušil, vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie a podľa § 167 ods. 1 SSP rozhodol o náhrade trov konania.

II.

Kasačná sťažnosť

16. Proti právoplatnému rozsudku krajského súdu podal žalovaný (ďalej len „sťažovateľ“) dňa 01.08.2018 kasačnú sťažnosť, v ktorej žiadal, aby kasačný súd napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie.

17. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti namietol, že rozsudkom správneho súdu bola vec posúdená po právnej stránke nesprávne, a preto ho z dôvodu uvedeného v ustanovení § 440 ods. 1 písm. g/ SSP napadol v celom rozsahu.

18. Sťažovateľ sa nestotožnil so záverom krajského súdu, že došlo k podstatnému porušeniu ustanovení o konaní pred orgánom verejnej správy, ktoré malo za následok vydanie nezákonného rozhodnutia.

19. Podľa sťažovateľa bolo zrejmé, že žalobca pripravoval pokládku nových rozvodov v trase existujúceho vedenia, a to s ohľadom na fakt, že zaplatil správny poplatok a z termínu právoplatnosti stavebného povolenia (dňa 19.06.2015). Podľa neho išlo o plánovanú rekonštrukciu, pripravovanú a plánovanú minimálne dva roky vopred, riešenú pokládkou úplne nového vedenia. Staré rozvody neboli vyberané, zostali v zemi, čiže nebola realizovaná ani výmena vedenia, pričom pri týchto prácach boli vo veľkej miere rozkopané konkrétne ulice, čo preukazuje fotodokumentácia z miesta rozkopávok. Nesúhlasil preto s názorom súdu, že správny orgán sa uspokojil len s jedinou známou skutočnosťou bez ďalšieho skúmania okolností pre posudzovaný prípad a vytknutím svojvôle správneho orgánu pri zisťovaní a hodnotení dôkazov pred vydaním správneho rozhodnutia. Vzhľadom na uvedené, sťažovateľ vychádzal z dostatočne zisteného a preukázaného skutkového stavu veci a uvedené užívanie verejného priestranstva posúdil ako plánovanú rekonštrukciu a nie ako odstránenie havárie alebo poruchy.

20. Sťažovateľ vyjadril jednoznačný názor, že žalobca realizoval plánované opravy, ktoré nebolo možné posúdiť ako havarijný stav, ktorým je krajne nepriaznivý stav vyžadujúci rýchlu nápravu, čo v prípade plynovodov znamená haváriu na zariadení a havária je mimoriadna udalosť spôsobená prevádzkou technických a technologických zariadení a stavieb v dôsledku narušenia prevádzkového procesu a následného úniku nebezpečných látok do okolia a vznik iných ničivých faktorov, ktoré majú negatívny vplyv na životy a zdravie ľudí, majetok, zvieratá a životné prostredie.

21. Na základe uvedených zistení správca dane vyrubil daň za užívanie verejného priestranstva na základe rozhodnutia oddelenia životného prostredia, komunálnych služieb a dopravy zn.: 5/5-1./2185/7792/2016 zo dňa 15.03.2016, ktorým povolilo užívať verejné priestranstvo rozkopávkou miestnej komunikácie, chodníka a zelene. Daň bola vyrubená podľa zákona č. 582/2004 Z.z. a VZN č.

15/2015 a sťažovateľ nesúhlasil s názorom súdu, že správne orgány nedisponovali právne relevantným dôkazom o tom, že v danom prípade nešlo o odstránenie poruchy.

22. Správca dane podľa sťažovateľa postupoval v súlade s príslušnými ustanoveniami VZN, keď užívanie verejného priestranstva - pozemkov vo vlastníctve obce definovaných ako verejné priestranstvo (jednotlivé ulice vymenované v povolení a v rozhodnutí) bolo stavbou - rozkopávkou umiestnenou na týchto pozemkoch, všeobecne znemožnené. Žalobca bol podľa žalovaného od začiatku oboznámený s tým, že stavenisko je plocha, ktorú nemôže verejnosť využívať a po odovzdaní prác pri faktickom ukončení bude vyrubená miestna daň. Žalobca sa proti rozhodnutiu na zvláštne užívanie miestnej komunikácie neodvolal, takže bol stotožnený s jeho výrokom a odôvodnením. Pri preberacom protokole potvrdil výmeru staveniska a faktickú dĺžku užívania, ktoré spôsobilo vylúčenie týchto priestorov na dobu ich využitia z verejne prístupných.

23. Podľa sťažovateľa boli zistenia správcu dane postačujúce, a preto neporušil žalobca ust. § 3 ods. 3 daňového poriadku, podľa ktorého voľné hodnotenie dôkazov znamená, že správny orgán sám, podľa svojej úvahy posudzuje, či v konkrétnom prípade určitú skutočnosť považuje za dokázanú, či vykonané dôkazy postačujú alebo či treba vykonať ďalšie dôkazy a sám hodnotí, kedy možno skutočný stav veci považovať za zistený.

24. Žalobca považoval poruchu za odchýlku od normálneho prevádzkového stavu distribučnej siete, ktorá môže ohroziť bezpečnosť a spoľahlivosť distribúcie zemného plynu a správny súd prisvedčil tejto argumentácii, pričom uviedol, že absentuje hlbšia analýza týchto právne neurčitých pojmov. Podľa sťažovateľa je možné súhlasiť s názorom, že neexistuje hlbšia analýza právne neurčitých pojmov v rozhodnutí, ale s odkazom na zákon o miestnych daniach bol toho názoru, že správca dane vychádzal z dikcie ust. § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach, keďže zákonodarca pristúpil k negatívnemu vymedzeniu osobitného užívania verejného priestranstva na základe požiadaviek z praxe v prípadoch porúch a havárií verejných rozvodov a sietí, ktoré sa odstraňujú vo verejnom záujme. Považuje však za účelové tvrdenie, že sa nedostatočne správne orgány vysporiadali s oboma definíciami. Miestna daň nezávisí od definície stavu ale od užívania verejného priestranstva.

25. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v zásade ide o užívanie verejného priestranstva iným než obvyklým spôsobom, na ktorý je verejné priestranstvo určené. Zmenou zákona o miestnych daniach v roku 2012 zákonodarca v § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach ustanovil, že „osobitným užívaním verejného priestranstva nie je užívanie verejného priestranstva v súvislosti s odstránením poruchy alebo havárie rozvodov a verejných sietí“, nakoľko do zmeny zákona sa zdaňovalo aj toto užívanie verejného priestranstva. Táto zmena vyplynula z aplikačných problémov v praxi, kedy prevádzkovateľ rozvodov a sietí pri havárii alebo poruche je povinný urýchlene konať a odstrániť takúto závalu a jej následky. Zmenou zákona bola táto tvrdosť odstránená, čo však spôsobilo, že žalobca má snahu považovať všetky rekonštrukcie za odstránenie poruchy.

26. Z dôkazov vykonaných správcou dane bolo podľa sťažovateľa preukázané, že v tomto konkrétnom prípade išlo o plánovanú rekonštrukciu plynových prípojok a nie o odstránenie poruchy alebo havárie podľa ust. § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach. V prípade odstránenia havárie alebo poruchy nie je potrebné žiadať o vydanie povolenia na užívanie verejného priestranstva a neplatí sa správny poplatok. Stačí oznámiť cestnému správne orgánu, že odstraňuje haváriu alebo poruchu. V tomto prípade bolo vydané povolenie a bol zaplatený správny poplatok.

27. Tvrdenie správneho súdu, že správne orgány dostatočne neosvedčili, že by žalobca osobitným spôsobom užíval verejné priestranstvo a teda, že by dôsledok jeho činnosti mohol byť predmetom miestnej dane podľa § 30 zákona o miestnej dani je podľa žalovaného neopodstatnené, vzhľadom na žiadosť o užívanie verejného priestranstva, zaplatenie správneho poplatku cestnému správne orgánu, právoplatné stavebné povolenie na rekonštrukciu plynových prípojok, pripravované a plánované dva roky vopred, riešené pokládkou úplne nového vedenia, nevyberaním starých rozvodov. Sťažovateľ vyjadril nesúhlas s názorom súdu, že „plynovod a k tomu patriace plynárenské zariadenia nepochybne

možno považovať za verejné“, tieto zariadenia nie sú verejné, nakoľko žalobca má tieto zariadenia vo svojom majetku a verejnosť ho využíva za poplatok.

28. Sťažovateľ tiež nesúhlasil s názorom žalobcu a správneho súdu, že rekonštrukcia bola v danom prípade potrebná z dôvodu vysokej únikovosti plynu, a teda potreby opravy porúch, pretože stavebné povolenie bolo žalobcovi vydané na rekonštrukciu plynovodu, na základe čoho došlo k rozkopávke verejného priestranstva. Žalobca následne požiadal správcu dane o osobitné užívanie verejného priestranstva, na ktorom uskutočňoval rozkopávku a podľa § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach tam umiestnil stavebné zariadenie, čím bolo užívanie verejného priestranstva - pozemkov vo vlastníctve správcu dane obmedzené v čase samotných prác žalobcom.

29. V danom prípade nedošlo k havárii a ani poruche na rozvodoch a verejných sieťach, ktoré by žalobca musel riešiť v rámci bezpečnosti obyvateľov okamžite a bezodkladne a nemusel by žiadať o vydanie povolenia na osobitné užívanie verejného priestranstva a neplatil by správny poplatok, tak ako to uskutočnil v rámci príprav stavebnej činnosti žalobca. Podľa názoru sťažovateľa uvedené dokumenty preukazujú dostatočne splnenie podmienky pre vyberanie dane za osobitné užívanie verejného priestranstva v zmysle ust. § 30 ods. 3 zákona o miestnych daniach.

30. Na základe uvedeného bol žalovaný toho názoru, že nešlo o lokálnu haváriu, resp. poruchu v zmysle § 30 ods. 3 zákona č. 582/2004 Z.z., ani o bezodkladné odstránenie poruchy. Rozsah užívania (z dôvodu nevyhnutného priestoru na stavbu uloženie zariadenia) bol žalobcom zameraný už v žiadosti o povolenie na zvláštne užívanie - rozkopávkové práce.

31. Na základe skutočností uvedených v rozhodnutí napadnutom žalobou, vo vyjadrení č. 1009924/2017 zo dňa 13.06.2017 k žalobe sp.zn. 5S/65/2017-73, ako aj skutočností uvedených vyššie, bola podľa sťažovateľa vec po právnej stránke posúdená nesprávne a svoj postup považoval za súladný so zákonnými ustanoveniami, keď prvostupňové rozhodnutie potvrdil. Sťažovateľ navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky po posúdení veci napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil, vec mu vrátil na ďalšie konanie a zaviazal žalobcu znášaním trov konania.

III.

Vyjadrenie žalobcu ku kasačnej sťažnosti

32. Z vyjadrenia žalobcu ku kasačnej sťažnosti vyplynulo, že napadnutý rozsudok krajského súdu považuje za správny, a preto navrhol kasačnému súdu aby kasačnú sťažnosť žalovaného zamietol.

IV.

Konanie na kasačnom súde

33. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP) po tom, čo zistil, že kasačná sťažnosť bola podaná riadne a včas (§ 443 SSP), oprávnenou osobou na jej podanie (§ 442 SSP), smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustná (§ 439 SSP), má predpísané náležitosti (§ 445 ods. 1 SSP a § 57 SSP), preskúmal napadnutý rozsudok z dôvodov a v rozsahu uvedenom v podanej kasačnej sťažnosti (§ 440 SSP), kasačnú sťažnosť prejednal bez nariadenia pojednávania (§ 455 SSP) s tým, že deň vyhlásenia rozhodnutia bol zverejnený minimálne 5 dní vopred na úradnej tabuli súdu a internetovej stránke Najvyššieho súdu Slovenskej republiky www.nsud.sk (§ 137 ods. 4 SSP v spojení s § 452 ods. 1 SSP).

34. Predmetom kasačnej sťažnosti bol rozsudok Krajského súdu v Bratislave č.k. 5S/65/17-117 zo dňa 3. júla 2018, ktorým tento podľa ust. § 191 ods. 1 písm. d/ SSP žalobou napadnuté rozhodnutie žalovaného Finančného riaditeľstva Slovenskej republiky č. 111514/2017 zo dňa 06.02.2017 ako aj rozhodnutie mesta Pezinok č. 1500139792/2016/180787 zo dňa 24.11.2016 zrušil a vec vrátil orgánu verejnej správy prvého stupňa na ďalšie konanie.

35. Z obsahu pripojeného administratívneho spisu kasačný súd zistil, že správca dane Mestský úrad Pezinok rozhodnutím č. 1500139792/2016/180787 zo dňa 24.11.2016 vyrubil žalobcovi daň za užívanie verejného priestranstva za obdobie od 17.03.2016 do 07.06.2016 sadzbou 1,- €/m²/deň v sume 11 869,- Eur.

36. Uvedenú daň vyrubil na základe rozhodnutia Mesta Pezinok, oddelenia životného prostredia, komunálnych služieb a dopravy zn.: 5/5-1./2185/7792/2016 zo dňa 15.03.2016, ktorým bolo príslušným správny orgánom žalobcovi povolené užívať verejné priestranstvo rozkopávkou miestnej komunikácie, chodníka a zelene za účelom plánovanej rekonštrukcie NTL plynovodov a pripojovacích plynovodov na ulici Jána Bottu s celkovou výmerou 142,8 m² v období od 17.03.2016 do 30.06.2016. V odôvodnení prvostupňového rozhodnutia správca dane uviedol, že daň vyrubil podľa § 99 zákona č. 582/2004 Z.z. a v nadväznosti na § 12 až 16 VZN č. 15/2015.

37. Proti prvostupňovému rozhodnutiu sa žalobca v zákonnej lehote odvolal. O odvolaní rozhodol žalovaný napadnutým rozhodnutím tak, že prvostupňové rozhodnutie správcu dane potvrdil.

38. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia žalovaný uviedol, že žalobca dňa 08.03.2016 požiadal Mesto Pezinok o vydanie povolenia na zvláštne užívanie pozemnej komunikácie z dôvodu rekonštrukcie plynovodov v termíne od 15.03.2016 do 15.10.2016 na celkovej užíwanej ploche 444,5 m². Mesto Pezinok vydalo rozhodnutie zn.: 5/5-1./2185/7792/2016 zo dňa 15.03.2016, ktorým povolilo rozkopávku na rekonštrukciu plynovodu. Protokol o odovzdaní a prevzatí rozkopávky pre stavbu Rekonštrukcia plynovodu bol spísaný medzi žalobcom a mestom Pezinok dňa 07.06.2016. Mesto Pezinok, oddelenie výstavby a životného prostredia spísalo dňa 21.11.2016 zápis o odovzdaní a prevzatí spätných úprav po výkopových prácach na verejnom priestranstve podľa harmonogramu prác, ako podklad pre vydanie rozhodnutia - vyrubenia dane za užívanie verejného priestranstva žalobcovi. Na základe uvedených zistení a na základe rozhodnutia oddelenia životného prostredia, komunálnych služieb a dopravy zo dňa 15.03.2016, ktorým bolo povolené užívanie verejného priestranstva rozkopávkou miestnej komunikácie, chodníka a zelene za účelom rekonštrukcie plynovodov, správca dane vydal predmetné prvostupňové rozhodnutie o vyrubení dane.

39. Žalovaný vo svojom rozhodnutí ďalej uviedol, že z výkladu zákona č. 582/2004 Z.z. vyplýva, že osobitným užívaním verejného priestranstva je užívanie verejného priestranstva iným, než obvyklým spôsobom, na ktorý je verejné priestranstvo určené. Žalobca si v rámci svojej podnikateľskej činnosti, podľa názoru žalovaného, vopred pripravoval rekonštrukciu plynovodu na dotknutých parcelách. Podkladom k začatiu rekonštrukcie plynovodu bolo stavebné povolenie vydané dňa 18.05.2015, na základe žiadosti žalobcu, pričom samotné práce na rekonštrukcii boli vykonávané na etapy v roku 2016. Poukázal na to, že správca dane na základe zistených skutočností vylúčil existenciu havarijného stavu (opravu havárie alebo poruchy), pretože v takomto prípade je príslušný subjekt povinný urýchlene konať a odstrániť takúto závalu ako aj jej následky. V záujme zabezpečenia výkonu povinnosti prevádzkovateľa a bezodkladného odstránenia havárií a porúch vo verejnom záujme, je oprávnený prevádzkovateľ vstupovať na cudzie pozemky, a teda aj verejné priestranstvá, na ktorých takéto siete sú umiestnené, pričom takéto rozkopávky a s tým spojené práce nie sú považované za osobitné užívanie verejného priestranstva. Správca dane preto podľa žalovaného správne vychádzal zo zisteného skutkového stavu, keď vyrubil daň za užívanie verejného priestranstva.

40. Podľa § 1 zákona č. 582/2004 Z.z. týmto zákonom sa ustanovujú miestne dane a miestny poplatok za komunálne odpady a drobné stavebné odpady.

41. Podľa § 36 zákona č. 582/2004 Z.z. obec ustanoví všeobecne záväzným nariadením najmä miesta, ktoré sú verejnými priestranstvami, osobitné spôsoby ich užívania, sadzbu dane, prípadne rôzne sadzby dane podľa určených kritérií alebo počas podujatí konaných na území obce, náležitosti oznamovacej povinnosti, prípadné oslobodenia od tejto dane alebo zníženia dane.

42. Podľa § 30 ods. 1 zákona č. 582/2004 Z.z. predmetom dane za užívanie verejného priestranstva je

osobitné užívanie verejného priestranstva.

43. Podľa § 30 ods. 2 zákona č. 582/2004 Z.z. verejným priestranstvom na účely tohto zákona sú verejnosti prístupné pozemky vo vlastníctve obce. Verejným priestranstvom na účely tohto zákona nie sú pozemky, ktoré obec prenajala podľa osobitného zákona.

44. Podľa § 30 ods. 3 zákona č. 582/2004 Z.z. osobitným užívaním verejného priestranstva sa rozumie umiestnenie zariadenia slúžiaceho na poskytovanie služieb, umiestnenie stavebného zariadenia, predajného zariadenia, zariadenia cirkusu, zariadenia lunaparku a iných atrakcií, umiestnenie skládky, trvalé parkovanie vozidla mimo stráženého parkoviska a podobne. Osobitným užívaním verejného priestranstva nie je užívanie verejného priestranstva v súvislosti s odstránením poruchy alebo havárie rozvodov a verejných sietí.

45. Najvyšší súd Slovenskej republiky v procese posudzovania zákonnosti napadnutého rozsudku vychádzal zo skutkových zistení vyplývajúcich z administratívneho spisu a obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Zákonnosť rozhodnutia správneho orgánu je podmienená zákonnosťou postupu správneho orgánu predchádzajúceho vydaniu napadnutého rozhodnutia. V rámci správneho prieskumu súd teda skúma aj procesné pochybenia správneho orgánu namietané v žalobe, či uvedené procesné pochybenie správneho orgánu je takou vadou konania pred správnym orgánom, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia.

46. Vo vzťahu k dôvodu kasačnej sťažnosti, že krajský súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci (kasačný dôvod podľa § 440 ods. 1 písm. g/ SSP) musí kasačný súd s prihliadnutím na zásadu kontinuálneho výkonu štátnej moci (čl. 1 ods. 1 veta prvá Ústavy Slovenskej republiky) zdôrazniť, že doterajšia ustálená judikatúra Najvyššieho súdu Slovenskej republiky chápe takto sformulovaný sťažnostný dôvod zakotvený v § 440 ods. 1 písm. g/ SSP vo vzťahu k meritu prejednávanej veci, t.j. na prvom mieste ako nesprávnu aplikáciu právnej normy (hypotéza ako právny skutkový stav a dispozícia) na riadne zistený faktický skutkový stav vyplývajúci z merita veci, na druhom mieste ako nesprávny výber ustanovenia a v neposlednom rade ako nesprávny výber právneho predpisu. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis, alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

47. Po preskúmaní napadnutého rozhodnutia žalovaného správneho orgánu a rozsudku správneho súdu, ako aj konaní predchádzajúcich ich vydaniu, najmä z pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými zásadnými námietkami uvedenými v žalobe kasačný súd po oboznámení sa s rozsahom a dôvodmi kasačnej sťažnosti nezistil žiaden dôvod na to, aby sa odchýlil od logických argumentov a relevantných právnych záverov obsiahnutých v odôvodnení napadnutého rozsudku. Podľa kasačného súdu závery a citácie dotknutých právnych noriem uvedené v napadnutom rozsudku, s ktorými sa v celom rozsahu stotožnil, vytvorili dostatočné právne východiská pre vyslovenie v ňom uvedeného výroku, preto právne posúdenie veci krajským súdom považuje za správne.

48. Z obsahu administratívneho spisu mal kasačný súd nesporne za preukázané, že žalobca podal dňa 17.12.2014 Mestskému úradu Pezinok žiadosť o vydanie stavebného povolenia na stavbu „Rekonštrukcia plynovodu ÚO02656 Pezinok 2“, za účelom obnovy jestvujúcich plynovodov a prípojok, z dôvodu častého výskytu porúch na plynovodoch, pripojovacích plynovodoch a armatúrach., čím sa vyrieši zvýšenie prevádzkovej bezpečnosti jestvujúceho NTL, t.j. odstránenie vád izolácie, zistených meraním. Na základe tejto žiadosti Mesto Pezinok vydalo dňa 18.05.2015 stavebné povolenie zn. 5/76/SP/1738-38012/2014-15.

49. Po tom, čo žalobca podal žiadosť o vydanie povolenia na zvláštne užívanie pozemnej komunikácie - rozkopávkových prác, z dôvodu rekonštrukcie plynovodov v termíne od 15.03.2016 do 15.10.2016, vydalo Mesto Pezinok rozhodnutie zn. 5/5-1./2185/7792/2016 zo dňa 15.03.2016, ktorým povolilo

rozkopávku a rekonštrukciu plynovodu ÚO02656 Pezinok 2, na uliciach Bottova, F. P. Drobiševa, Gen. Pekníka, Gen. Svobodu, Hroznová, Muškátová a Silvánová v k.ú. Z.. Následne Mesto Pezinok prvostupňovým rozhodnutím ako príslušný správca dane vyrubil žalobcovi daň za užívanie verejného priestranstva, a to na základe vyššie špecifikovaného rozhodnutia zo dňa 15.03.2016, ktorým bolo povolené užívať žalobcovi verejné priestranstvo s rozkopávkou miestnej komunikácie, chodníkov a zelene za účelom plánovanej rekonštrukcie NTL plynovodov a pripojovacích plynovodov na ulici Jána Bottu s celkovou výmerou 142,8 m².

50. Ku skutočnosti sporenej medzi účastníkmi konania, teda či sa v prípade činnosti žalobcu jednalo o plánovanú rekonštrukciu, alebo o odstraňovanie havárie alebo poruchy, s poukazom na fakt, že zodpovedanie danej otázky bolo podstatné na ustálenie, či užívanie verejného priestranstva podlieha v danom prípade predmetu dane podľa § 30 zákona č. 582/2004 Z.z., resp. či na danú situáciu je možné aplikovať druhú vetu odseku § 30 ods. 3 citovaného zákona o miestnych daniach, kasačný súd stotožňujúc sa s právnym názorom krajského súdu konštatuje, že žalobca už ako dôvod podania žiadosti o stavebné povolenie uviedol potrebu odstránenia často sa vyskytujúcich porúch na plynárenských zariadeniach.

51. Kasačný súd sa nestotožnil s tvrdením sťažovateľa, že zaplatením správneho poplatku a termínom právoplatnosti stavebného povolenia, bolo preukázané, že si žalobca pripravoval plánovanú rekonštrukciu a nie odstránenie havárie alebo poruchy. Tieto skutočnosti ale nezakladajú automaticky povinnosť platenia miestnych daní v zmysle ustanovení zákona č. 582/2004 Z.z., ani túto povinnosť nemožno z tohto dôvodu odvodzovať. Žalobcova povinnosť požiadať o vydanie povolenia na užívanie miestnych komunikácií vyplynula z ustanovenia § 54 a nasl. zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon) a povinnosť zaplatiť v danom prípade správny poplatok ustanovuje § 1, 3 zákona č. 145/1995 Z.z. o správnych poplatkoch, položka

52. Kasačný súd rovnako nesúhlasí ani s tvrdením sťažovateľa, že vydanie povolenia na užívanie verejného priestranstva, tzv. rozkopávkového povolenia zo dňa 15.03.2016, ktorým Mesto Pezinok povolilo užívať verejné priestranstvo rozkopávkou miestnej komunikácie, chodníka a zelene za účelom rekonštrukcie NTL plynovodov na ulici Jána Bottu s celkovou výmerou 142,8 m² v období od 17.03.2016 do 30.06.2016, relevantne dokazuje fakt, že v danom prípade sa nejednalo o odstránenie poruchy. Uvedené povolenie bolo vydané na základe § 13 ods. 5 zákona č. 365/1990 Zb. o obecnom zriadení v spojení s ust. § 3 ods. 2, § 8 zákona č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách (cestný zákon), nakoľko tento cestný zákon okrem iného určuje pôsobnosť orgánov štátnej správy v prípade povoľovania zvláštneho užívania diaľnic, ciest, či miestnych komunikácií, a to iným než zvyčajným spôsobom, resp. na iné účely než ktoré sú určené. Povolenie rozkopávky konkrétnych ulíc však podľa kasačného súdu nezakladá automaticky povinnosť platenia miestnych daní.

53. Kasačný súd zdôrazňuje, že správne orgány musia v súvislosti s odstraňovaním porúch či havárie rozvodov a verejných sietí vždy zvážiť či nie je možné aplikovať ust. § 30 ods. 3 veta druhá zákona o miestnych daniach, a to bez zreteľa na skutočnosť, či žalobca zaplatil alebo nezaplatil príslušný správny poplatok. Táto skutočnosť sama o sebe je právne irelevantná a nemôže znamenať, že žalobca automaticky podlieha vyrubovaciemu režimu v oblasti miestnych daní.

54. Podľa kasačného súdu v danom prípade nie je možné stotožniť sa ani s právnym názorom sťažovateľa, že ak predmetná rekonštrukcia plynovodu bola žalobcom plánovaná a pripravovaná v priebehu dvoch rokov, nemožno hovoriť o havárii, resp. poruche a aplikovať ust. § 30 ods. 3 veta druhá zákona č. 582/2004 Z.z., nakoľko skutočnosti z ktorých vychádza daná správna úvaha, je potrebné vyhodnotiť vždy na základe konkrétnych skutkových okolností.

55. Pojem „porucha“ je potrebné vykladať širším spôsobom a nie ho zúžiť len na pojem „havárie“, ktorú je možné považovať za časovo ťažko predvídateľnú mimoriadnu udalosť. „Poruchou“ možno chápať prerušenie funkcie alebo plynulej prevádzky. Ide o typ rizika. Daná riziková situácia vždy predstavuje pre firmu stratu. Ide o tzv. odchýlku od normálneho prevádzkového stavu. Poruchám je možné

predchádzať prostredníctvom preventívnych opatrení.

56. V danom prípade bolo medzi účastníkmi nesporné, že na predmetnom plynovom zariadení bola zaznamenaná únikovosť plynu. Riziká a mieru únikovosti plynu však nikto neposudzoval a nikto sa nimi ani nezaoberal. Taktiež sa nikto nezaoberal ďalšími rizikami ako ohrozenie majetku, zdravia a životov obyvateľstva, ako i ďalšími možnými rizikami.

57. Na základe vyššie uvedených skutočností kasačný súd záverom konštatuje, že právne závery obsiahnuté v rozhodnutí správneho orgánu prvého stupňa ako i v napadnutom rozhodnutí boli predčasné a tvrdenie, že v danom prípade nešlo zo strany žalobcu o odstraňovanie porúch na verejných sieťach, z ktorého dôvodu nebolo možné aplikovať výnimku ustanovenú v § 30 ods. 3 druhá veta zákona č. 582/2004 Z.z., nedostatočne zdôvodnené.

58. Z uvedených dôvodov kasačný súd podľa § 461 SSP kasačnú sťažnosť žalovaného ako nedôvodnú zamietol a to aj s poukazom na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp.zn. 6Sžfk/30/2018 vydané v skutkovo a právne obdobnej veci. Kasačný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že povinnosťou všetkých orgánov štátnej moci je svojou činnosťou naplňať legitímne očakávanú predstavu jednotlivca o právnom štáte, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je právna istota a s princípom právnej istoty logicky korešponduje zásada rozhodovať v obdobných veciach rovnako. „Princíp predvídateľnosti rozhodovania a rozhodnutia znamená, že účastníci právnych vzťahov môžu legitímne očakávať, že štátne orgány budú v skutkovo a právne porovnateľných prípadoch rozhodovať rovnako. Iba takýto postup rešpektuje právnu istotu a jeho dôsledné dodržiavanie sa významne pozitívne prejavuje aj v rámci celkového nazerania spoločnosti na význam a úlohu práva (nález ÚS SR III.ÚS 275/2018 z 25. júna 2019).

59. O náhrade trov kasačného konania rozhodol najvyšší súd tak, že žalobcovi, ktorý mal v kasačnom konaní úspech pri aplikácii § 467 ods. 1 SSP v spojení s § 167 ods. 1 SSP priznal v plnej výške náhradu trov kasačného konania proti žalovanému (sťažovateľovi), ktorý úspech v kasačnom konaní nemal.

60. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení účinnom od 1. mája 2011).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku opravný prostriedok nie je prípustný.